

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitulvm XXII. Statutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Statutum.

SUMMARIVM.

Si intra annum adeptus ecclesiam parochialem sacerdos promotus non fuerit, quamuis nulla precedente monitione, iure, quod habebat ad ecclesiam illam, priuatus est. Secus est, si ecclesia parochialis sit simul collegiata.

Quæsitum fuit ex Bonifacio VIII. quòd in c. quia propter, decretum fuit, si per formam scrutini ad electionem procedatur, necessarium esse, vt ab vno communis electio fiat; hoc ipsum etiam obseruari debeat, si per formam compromissi procedatur ad electionem, vt ea ab vno nomine communi promulgetur; *Ego nomine meo, & aliorum mihi consentientium eligo Titium*; alioquin electio per compromissum irrita sit. Ad hanc quæstionem respondet Pontifex affirmatiue: nihil obstante, quòd ciuili l. Item si vnus, 17. §. Item si plures, ff. de receptis, qui arbitrium &c. statutum reperitur, vt nunquam vnus ex pluribus arbitris sententiam dicere cogatur, sed vnus aut nullus.

Probatur hæc responsio, ac interpretatio Bonifacij: Nam vbi eadem omnino est ratio, idem ius censerit debet. Ratio autem vnica, cur canones velint, electionem ab vno, nomine collectiuo promulgari, ea est, quia electio est vnus Capituli: Ergo decens est, vt ab vno fiat vice Capituli, seu tanquam representante totum Capitulum. Atqui hæc eadem ratio etiam locum habet in compromisso: quandoquidem Capitularis eligendi potestas in compromissarios translata est, ita vt & ipsi vice totius Capituli aliquem eligere debeant, sicuti aperte dicitur in cit. c. quia propter. Atque applicari hæc potest reg. communiter tradita: Quod subrogatum imitatur naturam eius, in cuius locum subrogatur.

Cur autem secus dicendum sit de iudicibus delegatis, atque arbitris; quòd oporteat omnes sententiam, vel arbitrium pronunciare, aut saltem vnus nomine omnium, sed in plurali numero; *Nos ita censemus*, iuxta c. cum ab vno, 4. de sent. & re iudicata in 6. causa huius est, quia iudicibus delegatis, ipsisque arbitris causa committitur, non vt Collegio, sed vt singulis, arg. l. duo ex tribus, 39. ff. de re iudicata, ibi; *Omnes iudicare iussi sunt*. At verò electio à Capitulo, seu Collegio fieri debet: Ergo id etiam verbis significandum esse, canones vobis luerunt.

In c. cum in cunctis, sub Innoc. III. statutum fuit, vt, quicumque dignitatem vel personatum cum cura animarum, aut parochialem ecclesiam consecutus esset, teneatur tempore constituto post monitionem sacerdotium suscipere; alioquin priuandum esse. Huic verò constitutioni postea adiecit Gregor. X. in c. licet canon, vt, nisi is qui parochialem ecclesiam assecutus fuit, intra annum à die promotionis sacerdotium susceperit, ipso facto, absque alia sententia, priuatus existet. Sed ponamus, aliquam esse ecclesiam parochialem, quæ simul sit Collegiata, ita vt Præpositus eius Collegiatae ecclesie sit etiam Parochus, seu Rector plebis, queritur, vtrum in eo locum habeat Constitutio Gregor. X. ita vt si intra annum post adeptam ecclesiam illam sacerdos promotus non fuerit, quamuis nulla precedente monitione, iure, quod habebat ad ecclesiam illam, priuatus existat. Ad hoc dubium negatiue respondet Bonifacius VIII. huius c. auctor.

Rationem huius responsionis ipsemet Bonifacius indicat: Cum in materia penali, aut odiosa stricta interpretatio facienda sit, iuxta iuris reg. 16. & 46. hoc lib. ideo nomine ecclesie parochialis in penali illa Constitutione non censetur comprehensa ea parochialis, quæ simul est Collegiata, propter specialem eius qualitatem. Simili ratione communiter dici solet, quòd in materia odiosa nomine clericorum non comprehendantur Episcopi, neque Religiosi: quia licet & ipsi Clerici sint, tamen specialem qualitatem habent, ob quam communi Clericorum nomi-

ne in materia strictæ interpretationis comprehendendi non debeant. Id verò intelligi debet in dubio, & nisi ex materia dispositionis, aut adiunctis aliud manifestò appareat.

Obijciat aliquis: Si alicuius ecclesiæ Præpositus, sit etiam ibi Canonicus, vel Capellanus, tum statuta pœnalia & onerosa, quæ de Canonicis aut Capellanis lata sunt, etiam in Præpositum cadunt, quatenus & ipse Canonicus, vel Capellanus est: Ergo similiter si alicuius Collegiæ Ecclesiæ Rector, sit etiam Parochus, statuta onerosa lata in Parochos, etiam in illo locum habebunt, quatenus & ipse Parochus est. Respondeo, hæc vera esse, si præpositura & canonicatus, seu Capellania diuersa beneficia censeantur: atque simili modo, si alicuius Collegij Rectori cum Pontificia dispensatione super beneficiorum pluralitate &c. parochialis ecclesia de nouo conferatur, eo casu locum habebit dispositio & licet canon. Nos autem versamur in casu, quo eadem ecclesia simul est Collegiata, & Parochialis; ita vt idem Rector Collegij, eo ipso etiam Parochus existat; tum dicimus attendendum esse ad naturam principalis, videlicet ecclesiæ collegiatae, & secundum hanc etiam accessorij, videlicet parochialis ecclesiæ conditiones & requisita regulanda esse.

Ad extremam duo aduerte: Vnum est: Duobus modis fieri potest, vt Rector ecclesiæ Collegiatae sit etiam Rector parochialis: Primus: Si ecclesia parochialis eleuetur in Collegiatam, quia prius regebatur ab vno Parocho habente Cooperatores; nunc autem regitur à Rectore habente Collegium Canonicorum. De hoc vide in c. ex parte, 4. de Sepulchris. Secundus modus est per vniuersionem ecclesiæ parochialis ad Collegiatam: quæ de re dixi lib. 4. tr. 2. c. 9. n. 2. Vtroque autem horum modorum parochialis ecclesia veluti amittit naturam suam; & induit naturam & conditiones Collegiatae, tanquam principalioris.

Alterum. Specialiter constitutum esse in Clement. Ne in agro s. cæterum, de statu Monachorum, quod Conuentualis seu Regularis ecclesiæ Rector, qui ibi appellatur Prior Conuentualis, intra annum à die pro-

uisionis ac possessionis sacerdotium suscipere debeat: alioquin ipso iure prioratu priuetur.

CAPITVLVM XXIII.

Si cui.

PARAPHRASIS.

Capitulares compromiserunt in Titium tali forma, vt ipse secretò ac sigillatim exquisitis voluntatibus singulorum, atque in scriptum redactis, eum eligeret, in quem maior pars comparatione aliarum partiũ consenserit: Erant autem duodecim v. g. Capitulares; sex eorum consenserunt in Caium, quatuor in Sempronium, duo reliqui in alium; Titius Compromissarius exceptis his suffragiis, & in scriptum redactis, elegit Titium; hæc electio à Bonifacio VIII. pronuntiatur esse irrita, quia facta sit contra formam, & quia propter, in qua requiritur, vt pars maior totius Capituli in eundem consenserit.

SUMMARIVM.

Si Compromissarius, secundum traditam sibi formam, vt secretò & singulorum voluntatibus in scriptum redactis, illum eligat, in quem non maior pars Capituli, sed plures, aliorum comparatione, consenserint, irrita est electio.

VT appareat ratio decisionis huius c. obijciatur contra eam: Capitulares communi omnium consensu in vnam personam, v. g. Episcopum compromittere possunt, vt ipsis Pastorem idoneum nominet, quem recipere teneantur, vti habetur in c. causam, s. extra, hoc tit. Ergo etiam communi omnium consensu compromittere possunt sub hac forma, vt in quem maior pars comparatione aliarum partiũ consenserit, is in Prælatum eligendus sit. Respondeo cum Ioan. Monacho hic n. 2. negandam esse consequentiam. Quia in priore casu Capitulum transfert à se potestatem eligendi, atque vni soli committit: iure concessum est, saltem si talis potestas